

Arbeidslivskonferansen Sogn

Inkludere og rekruttere – er det god butikk då?

2. oktober 2019 // Sogndal Kulturhus

VELKOMMEN

SOGN REGIONRÅD

Samarbeid i Sogn

Samarbeid i Sogn

Arbeidslivskonferansen 2. oktober 2019

Ordførar Ivar Kvalen

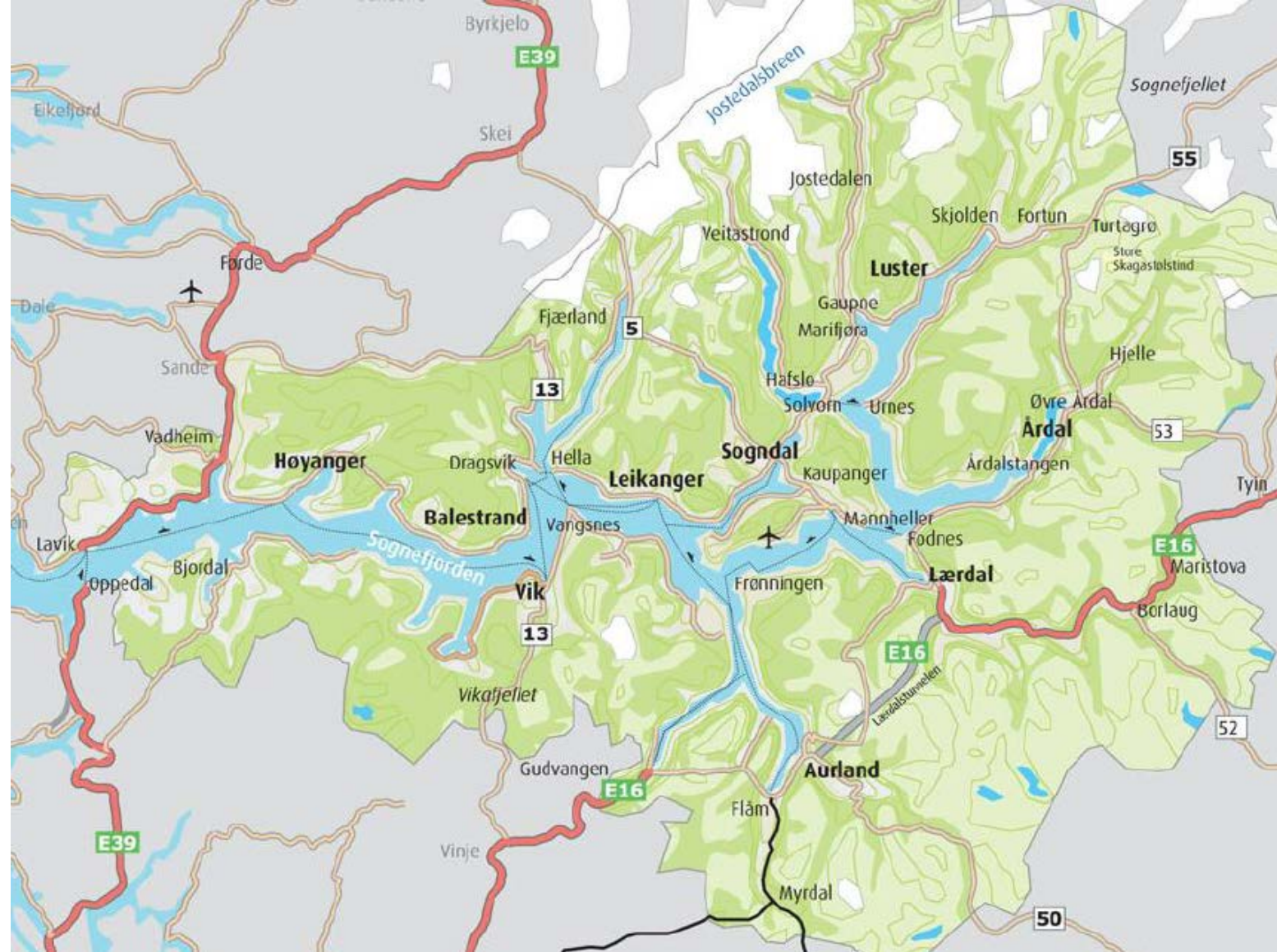

SOGN REGIONRÅD

Sogn regionråd

- Samarbeidsorgan for 9 kommunar (7 frå 2020)
- Felles arena for å utvikle rammevilkåra for busetnad og næringsliv i regionen
- Arena for samarbeidsprosjekt
- Region med 33 000 innbyggjarar

Aurland
kommune

Balestrand
kommune

Høyanger
kommune

Leikanger
kommune

Lærdal
kommune

Luster
kommune

Sogndal
kommune

Vik
kommune

Årdal
kommune

Sysselsette i Sogn 2018

**Arbeidskraftbehov
innan mange bransjar
Låg arbeidsløyse**

«Gjess – we can!»

I fellesskap får vi
til meir

Entreprenørskap

- 600 ungdomsskuleelevar deltek på entreprenørskapsmessa
- Elevane får trening i kreativitet, problemløysing, humor, samarbeid og kommunikasjon
- Ungdommane blir kjende med lokalt arbeids- og næringsliv

Partnerskapsavtale for fleire læreplassar i Sogn

NHO, LO, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Sogn regionråd

Satsingsområde i Sogn regionråd

Attraktiv buregion

- Bustadutvikling
- Integrering og inkludering
- Tilflytting og rekruttering

Kompetanse

- Barnehage- og skuleutviklingsprogrammet «System for styrka læring»
- Fagkompetanse for verksemdene

Næringsutvikling

- Grøn næringsutvikling
- Identitet og samarbeid
- Lønsamt reiseliv heile året
- Statlege og fylkeskommunale arbeidsplassar

Samferdsle

- Utbetring av infrastruktur i og utav regionen

Sogn for alle

A high-angle, top-down photograph of a diverse group of people holding hands in a circle. The hands are stacked in the center, and the people's faces and arms are visible around the perimeter. The background is bright and slightly blurred, emphasizing the group's unity. A semi-transparent white rectangular box is overlaid in the center of the image, containing text.

Gjennom samarbeid i Sogn får vi til meir

Bli med du også!

JOB BEN KADLA..

..OG EG E MED!

JENS BREKKE

Sjølvtendig pensjonist

FRODE HENDEN

Behov for arbeidskraft?

Region Sogn

Arbeidsmarknad og rekrutteringsutfordringar - 2030

02.10.2019// Frode Henden, NAV Vestland

FOTO: Olav Olsen

Oljeinvesteringene er tilbake og drar leverandøringstrykket opp igjen. Her fra Kværner i Verdal. (arkivfoto).

Bedriftene har ikke vært mer optimistiske på åtte år: Mange varsler nye ansettelser.

Oljeinvesteringene er på vei mot en ny topp og drar med seg industrien.

Sigurd Bjørnstad

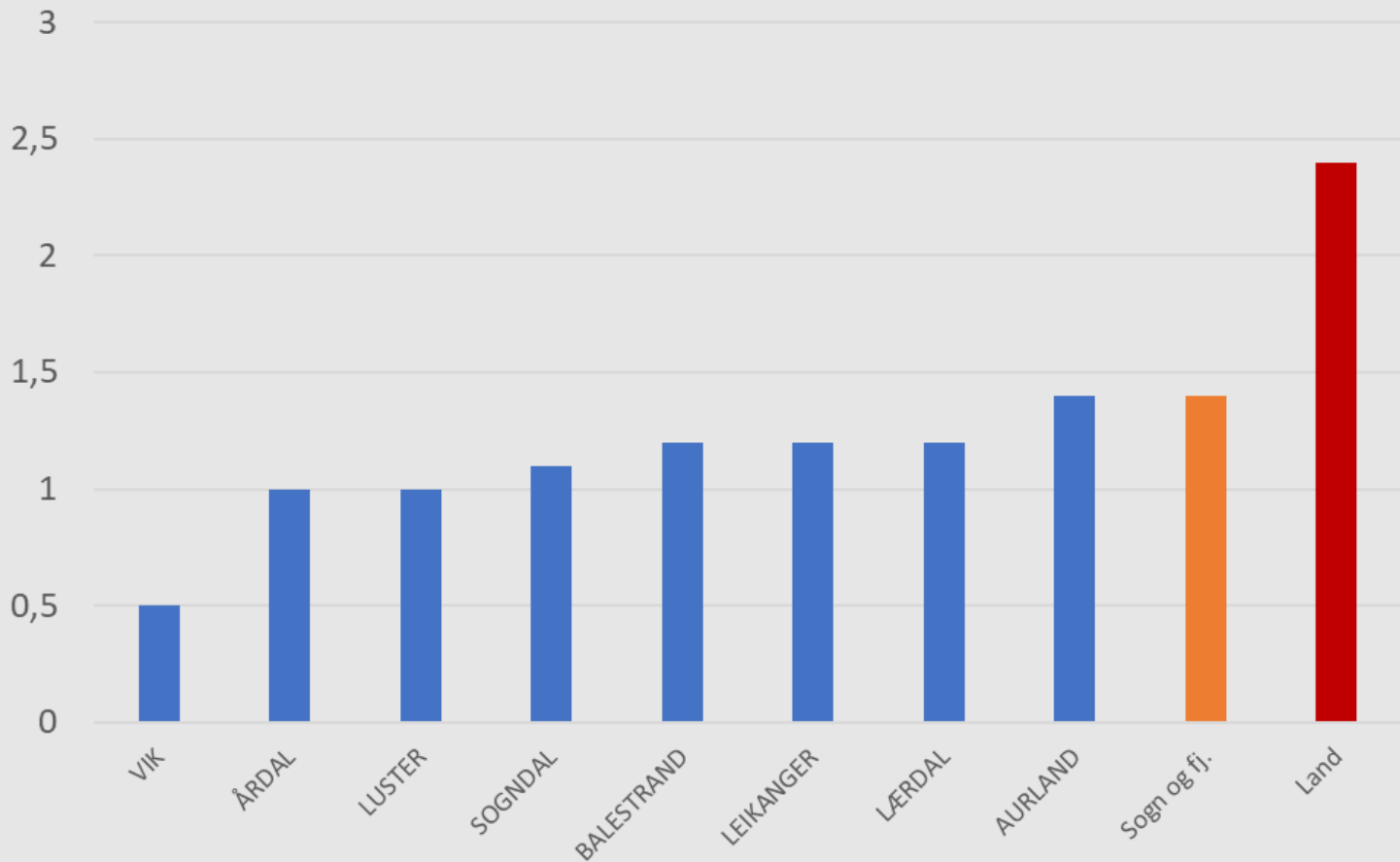
Publisert: 18.sep.2019 08:19

Oppdatert: 18.sep.2019 08:19

Oljeinvesteringene ligger an til å vokse med rundt 15 prosent i år. Dette bidrar til svært gode tall i bemanningsselskapet Manpower Groups barometer for arbeidsmarkedet.

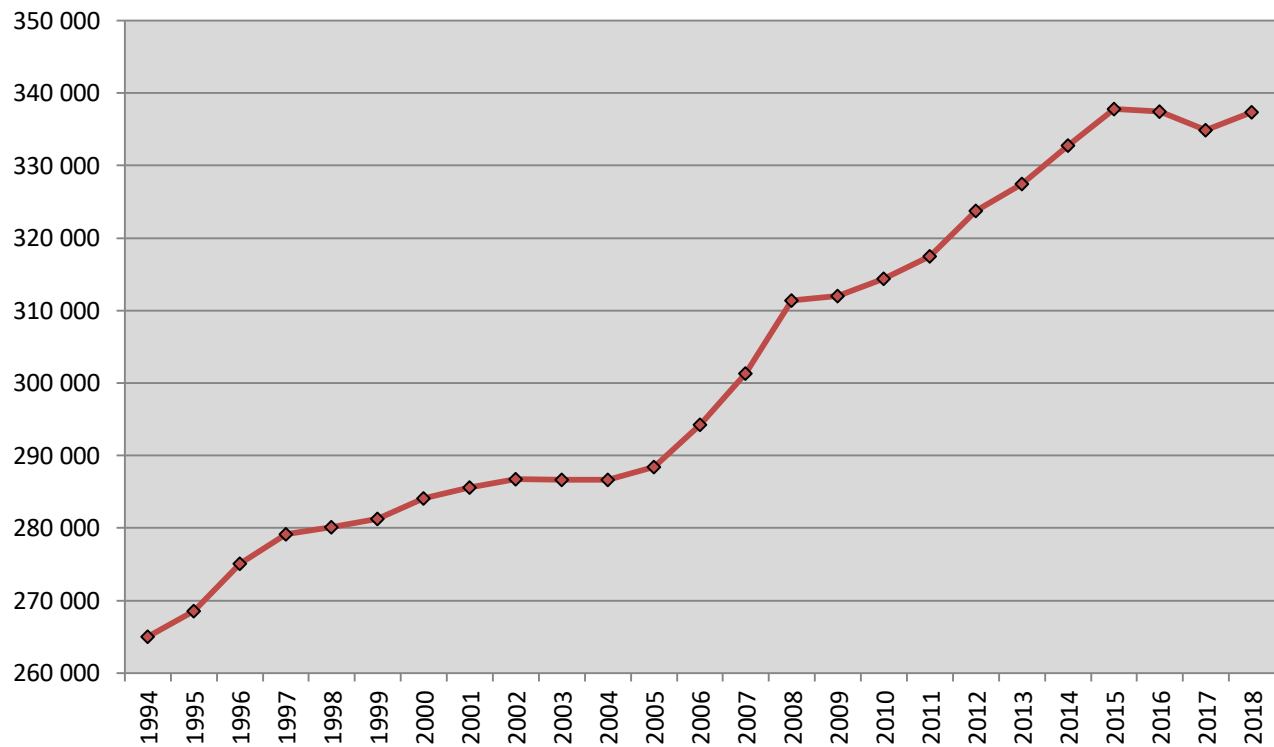

Arbeidsløse utgang september

Utvikling i beregnet arbeidsstyrke for Vestland

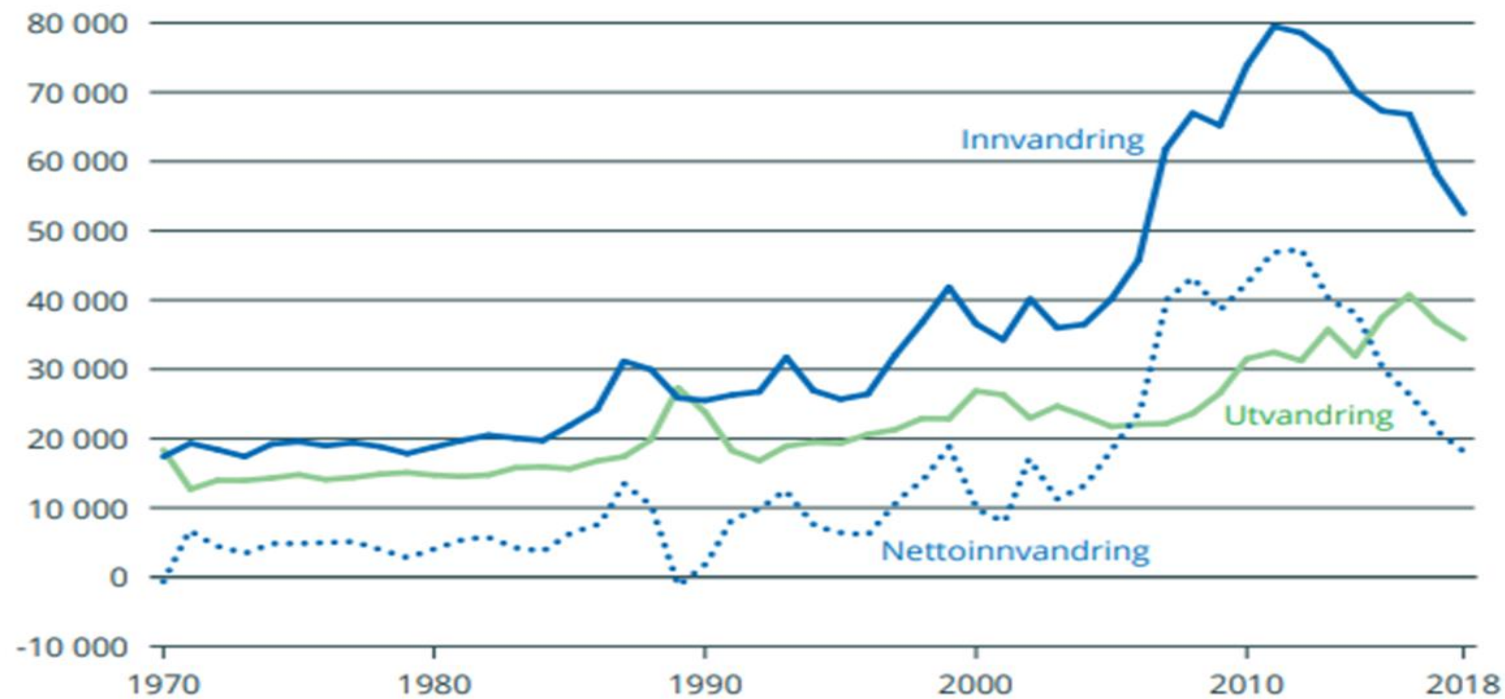
Årstall 1994-2018 (SSB)

Innvandring gir høyere befolkningsvekst

Figuren viser innvandring, utvandring og nettoinnvandring

Personer

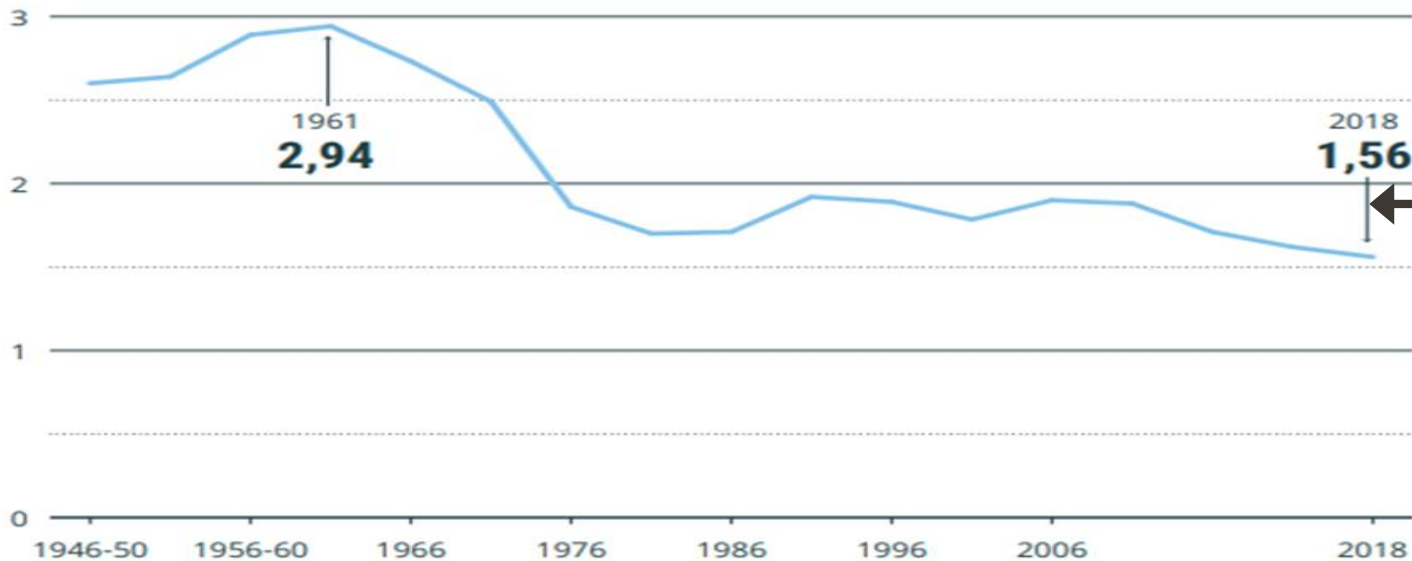

Slekters gang

Lav fruktbarhet ...

Figuren viser samlet fruktbarhetstall*

SOF
1,73

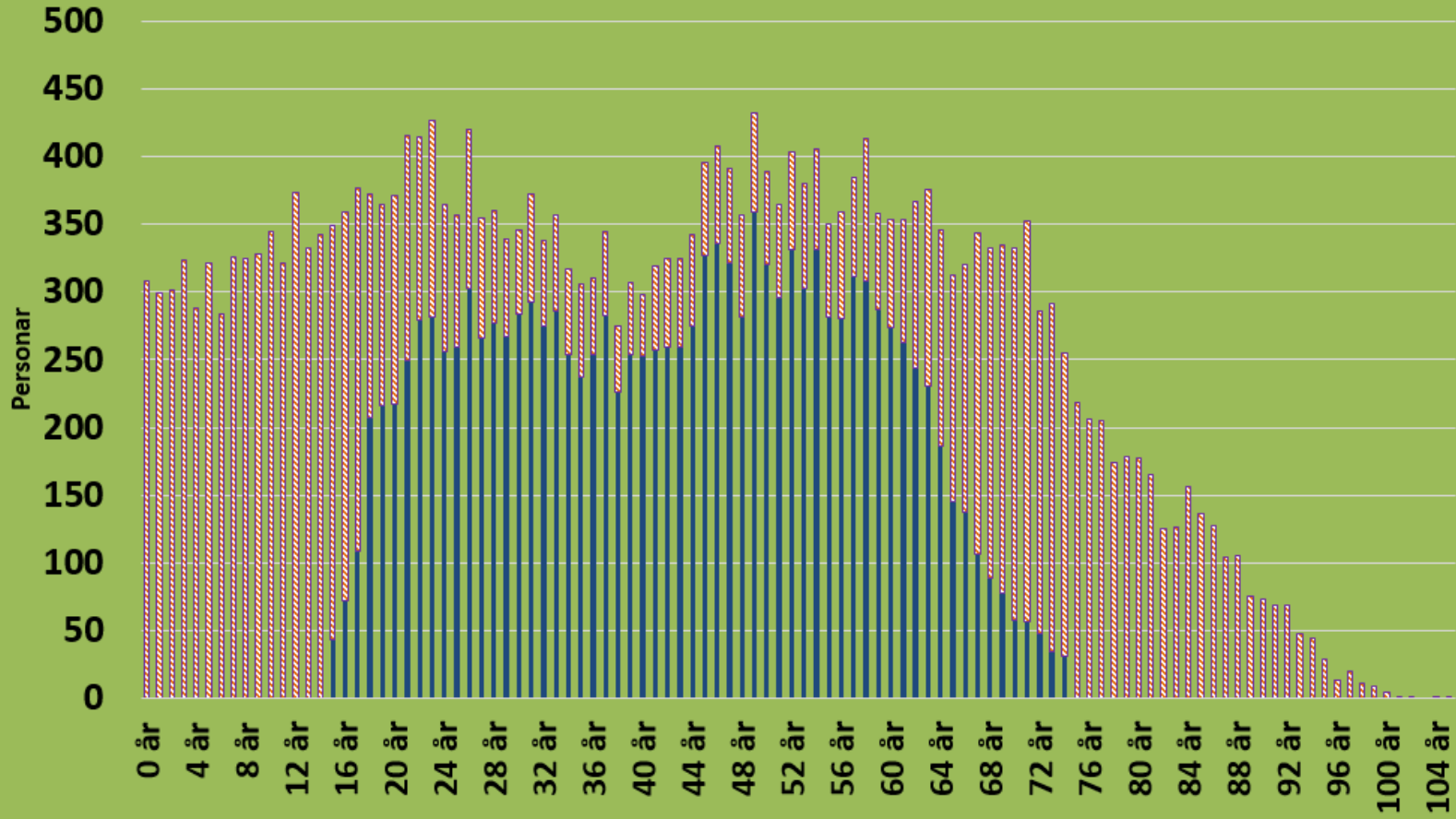
Sogn og Fjordingen,

- Høg del sysselsette
- Relativt få uføretrygda
- Lågt sjukefråver
- Vi står lengst i jobb
- Arbeidsløysa lågast i landet
- Næringslivet går godt
- God skulegjennomføring med lite fråfall
- Men likevel:
  - Ungdom flyttar ut/ kjem ikkje heim
  - Svakare fødselsoverskot
  - Aldrande folkesetnad
  - Folketalet fell
  - Mangel på kvalifisert arbeidskraft i aukande grad

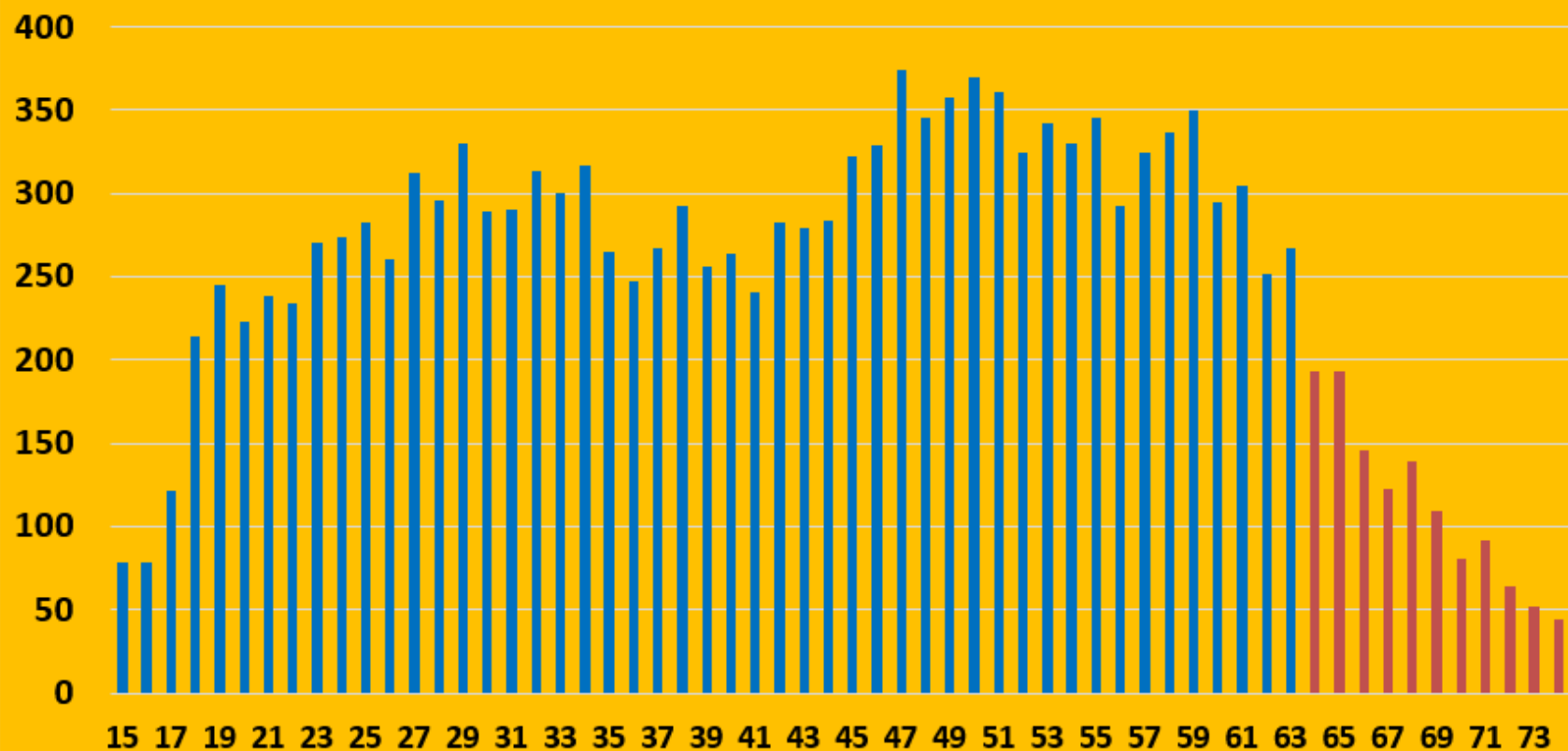
Sogn

2018

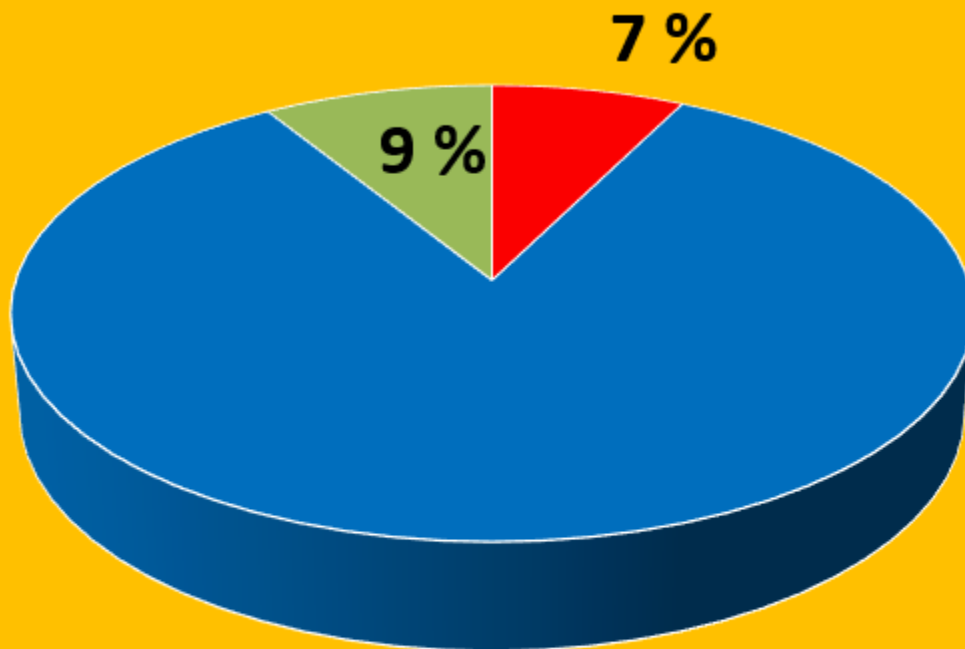
Alle næringer

■ Under gjennomsnittlig pensjonsalder

■ Sysselsette over gjennomsnittlig pensjonsalder

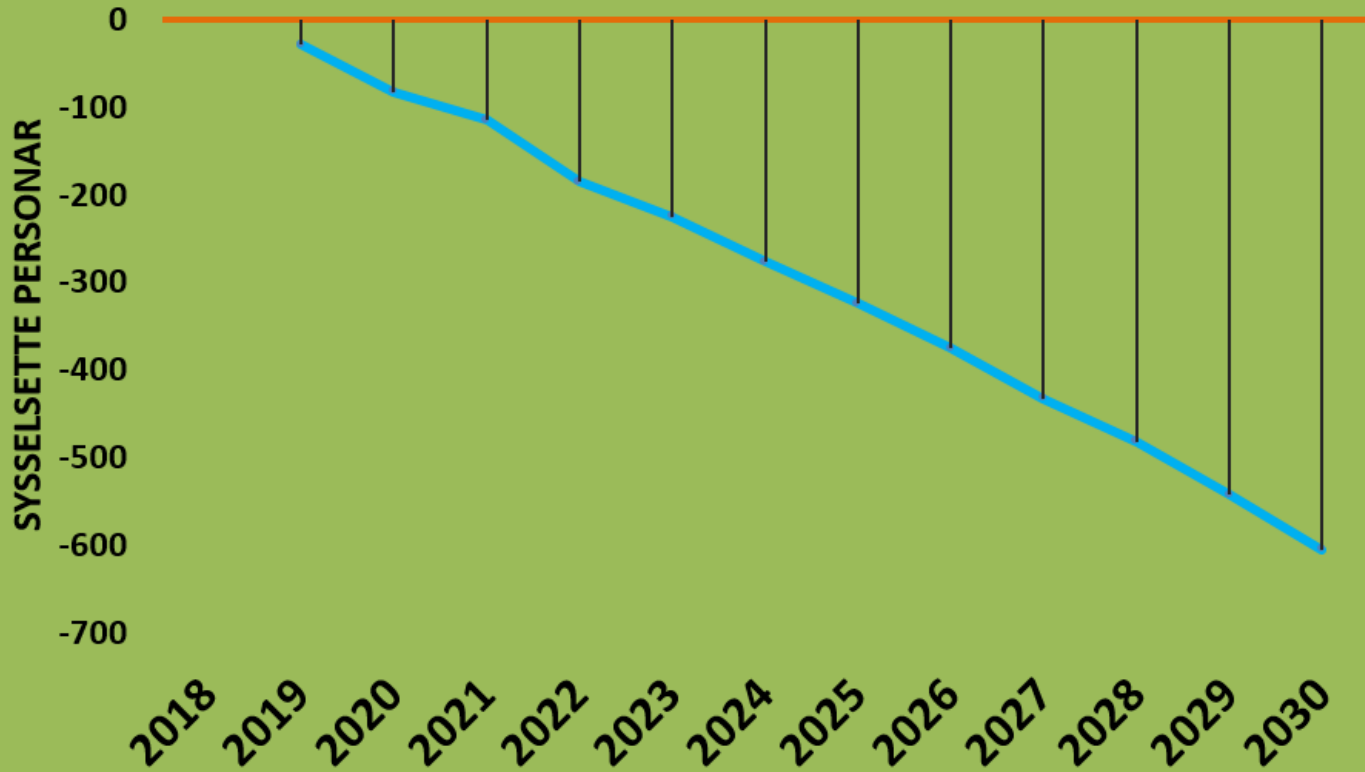
Alle næringer

- Sysselsette over gjennomsnittlig pensjonsalder
- Under gjennomsnittlig pensjonsalder
- 5 år igjen til gjennomsnittlig pensjonsalder

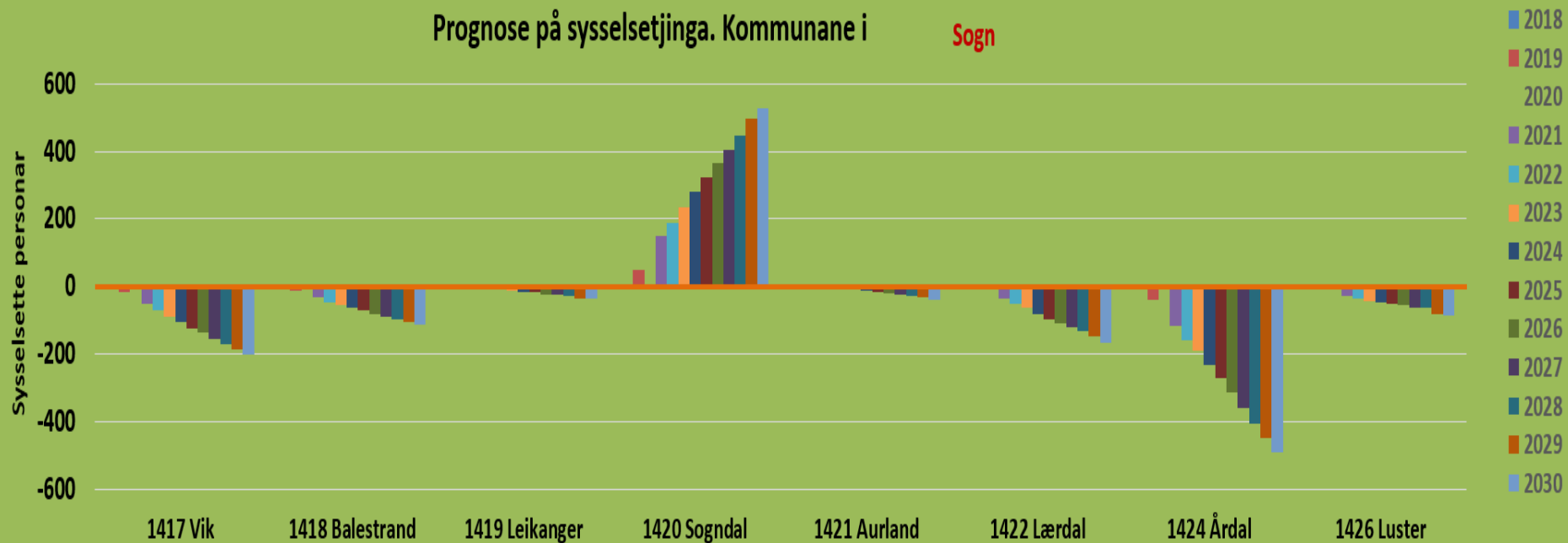
PROGNOSE PÅ SYSSELSETJINGA

Sogn

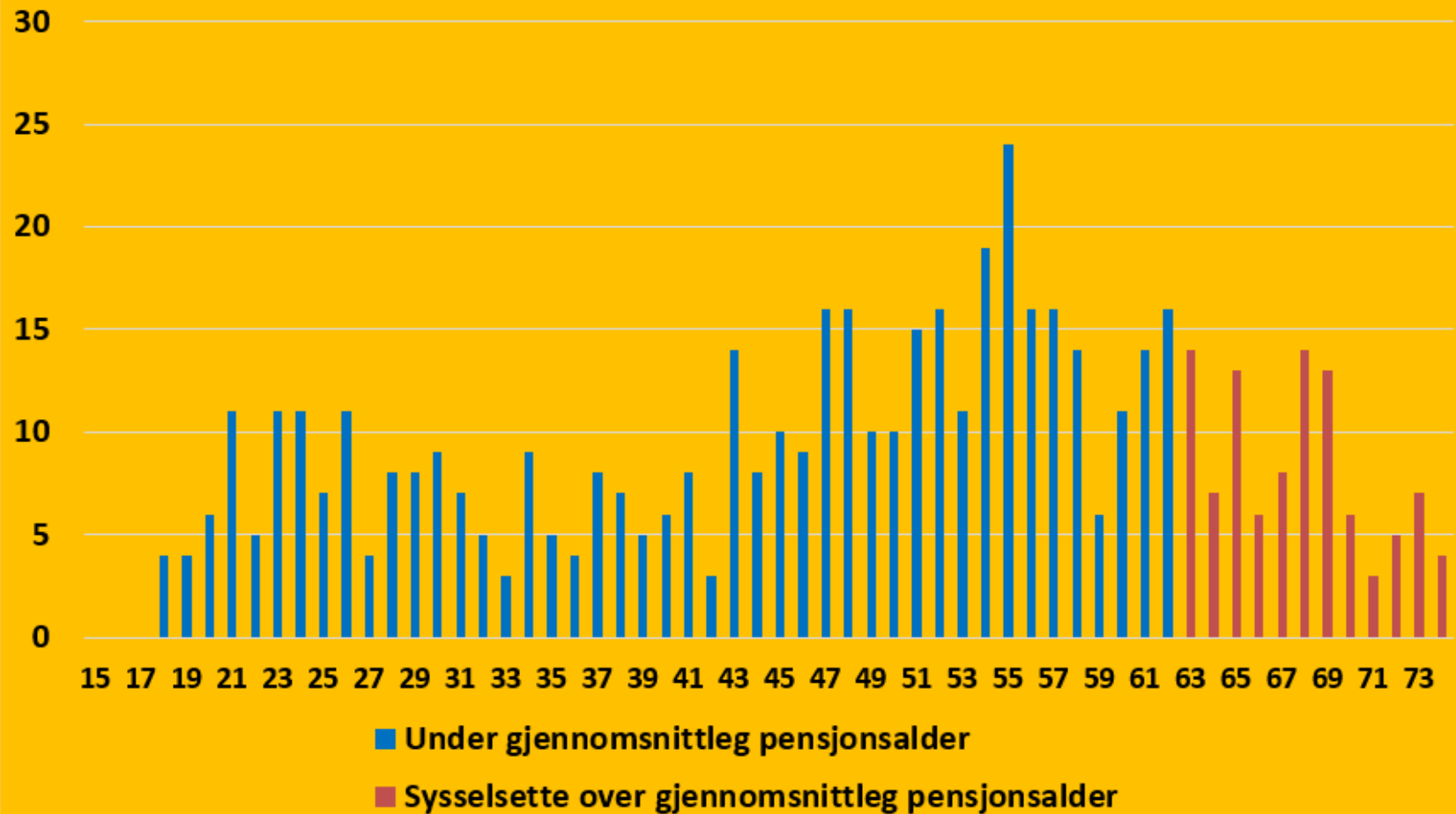
Prognose på sysselsetjinga. Kommunane i

Sogn

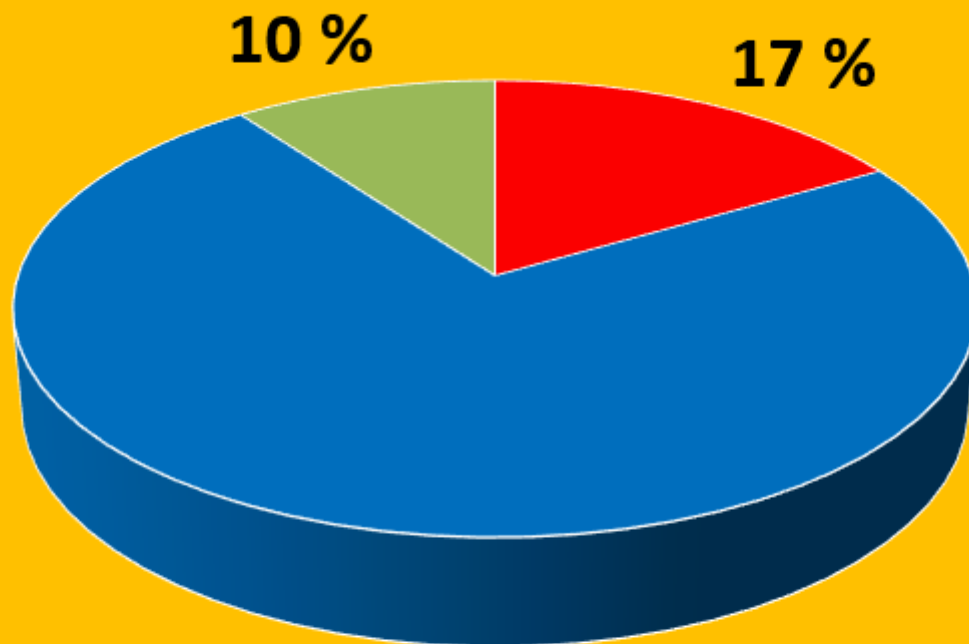

49-53 Transport og lagring

Transport og lagring

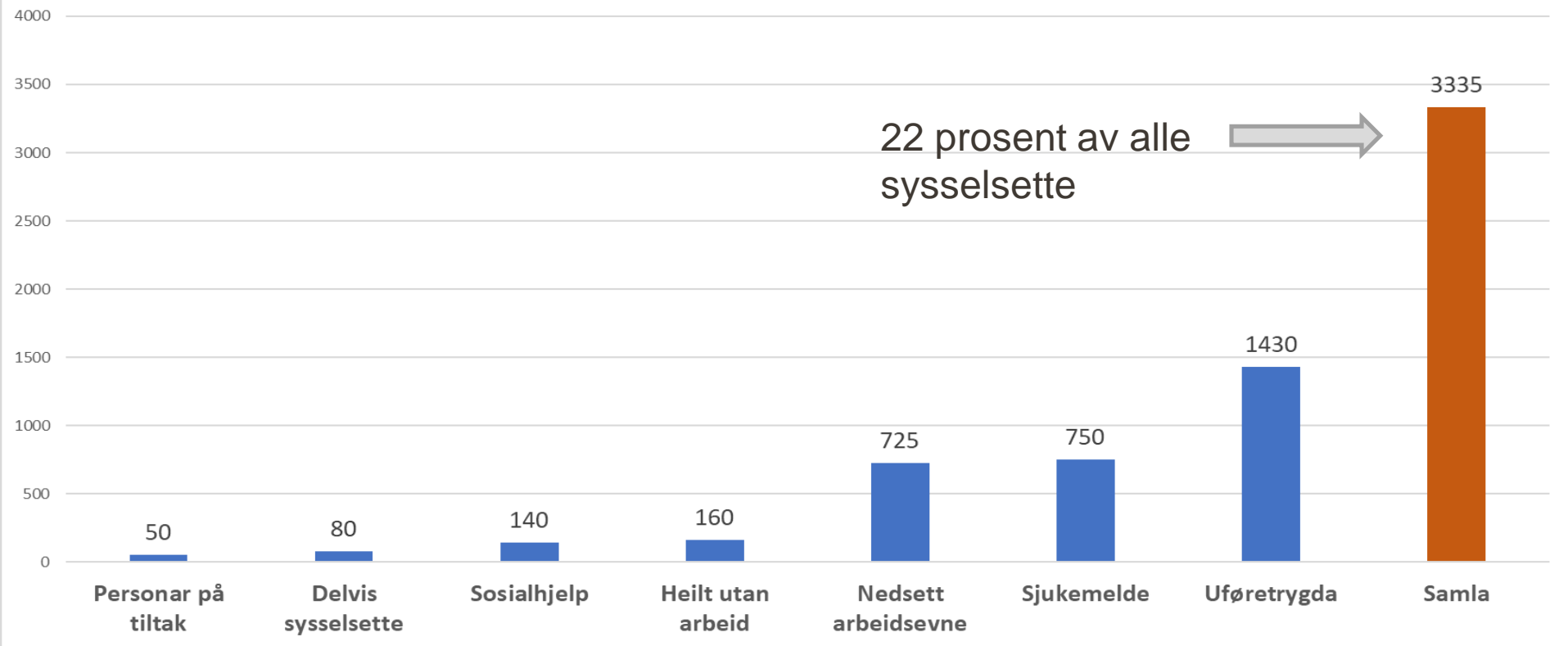
- Sysselsette over gjennomsnittlig pensjonsalder
- Under gjennomsnittlig pensjonsalder
- 5 år igjen til gjennomsnittlig pensjonsalder

Korleis møter vi denne utfordringa?
Inkluderingsdugnaden...

Utanforskap i Sogn

Kampen mot utenforskap

Jeg har en utfordring til norske arbeidsgivere: La 2018 være året dere gir ungdom som sliter sjansen til å prøve seg i jobb.

Når en ungdom faller utenfor, begynner det gjerne med at den unge sliter psykisk. Som arbeidsgiver kan du være med på å gi mennesker en ny sjanse i livet, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: THOMAS BRUN / NTB SCANPIX

Anniken Hauglie

@AnnikenHauglie

Arbeids- og sosialminister

De unge må vite hva de kan gå glipp av

Vi trenger hver eneste gutt og jente som vil ta opplæring i bygg og anlegg. Det er urovekende at de ikke får tilstrekkelig informasjon om denne muligheten.

PÅ MANDAG

HANS MARTIN MOXNES
direktør for Entreprenørforeningen
Bygg - Anlegg (EBA) og BA-spallist.

På tross av at optimis-
men er tilbake i olje-
og gassindustrien etter
krisen som fulgte
oljeprisfallet i 2014, og at mange
unge vestlendinger ser for

Bygg- og anleggsbransjen skriker etter flere lærlinger

BRUMUNDDAL (NRK): Som lærling i bygg- og anleggsbransjen er Tor Erik Haugerud svært ettertraktet.

Anders Bakkerud Larsen
Journalist

Anne Kari Løberg
Journalist

Publisert 7. feb. kl. 05:42
Oppdatert 7. feb. kl. 08:08

LÆRLINGMANGEL: Tor Erik Haugerud er lærling hos Veidekke. Han håper flere unge vil utdanne seg innen bygg- og anleggsbransjen.

FOTO: ANNE KARI LØBERG / NRK

SAMDE: Folk frå Høgskulen på Vestlandet og Sogn regionråd har lagt rammene for utdanning av sjukepleiarar i Sogn. Frå venstre ordførar Jon Håkon Odd i Leikanger vitsensstuttleiar Dagrun Kyrkjebø, instituttleiar Georg Førland, Berne Wälaker HVL, ordførar Arild Ingar Lægred i Årdal, ordførar Jan Geir Solheim i Lærdal og Karina Nerland som er dagleg leiar i Sogn regionråd.

Skal utdanna 20 sjukepleiarar i Sogn

■ Start om to år ■ Sikrar viktig ny kompetanse

SOGNDAL: I framtida vil inntil 20 sjukepleiarar årleg bli utdanna i Sogn.

Det er Sogn regionråd og Høgskulen på Vestlandet som har jobba med å få til desentralisert utdanning av sjukepleiarar i distriktet.

Start om to år

Allt tyder no på at tilsette i sognekommunane kan starta på sjukepleiestudium i regi av Høgskulen frå hausten 2021. Dermed vil regionen i framtida vera sikra vesentleg betre tilgang på

kvart vil sikra betre tilgang til helsekompetanse i regionen.

– Dette er viktig fordi me har store utfordringar med rekrutteringa av sjukepleiarar, seier Arild Ingar Lægred.

– Her ser me kontorane av ei god og framtidretta løysing. Det er ein vinnvinn-situasjon ved at kommunane får tilgang på høgare kompetanse hjå folk som alt har slegt rot. Men også ved at regionen får tilgang til slik utdanning, seier Jon Håkon Odd.

– No skal me i lag med Høgskulen vera i framkant av utviklinga, seier Jan Geir Solheim.

– Studiet er ein blanding av lokale samlingar, digitale løysingar og undervisning på eit campus der studentane må gjensomsøfna ferdigheitstrening, seier Dagrun Kyrkjebø som er vitsensstuttleiar for helse- og omsorgsvitenskap ved HVL.

I gang i Nordfjord

Høgskulen er framleis ikkje heilt sikker på korleis det desentraliserte studiet blir organisert. Men dei vil hausta røytsle frå andre kommunar som er i gang med det same, mellom anna i Nordfjord som starta eit slikt tilbod i

blir utdanna nok sjukepleiarar i regionen. Difor er me opptekne av at kommunane får den kompetansen dei treng gjennom ei desentralisert utdanning, seier administrerende direktør Arve Varden i Helse Førde.

Varden meiner fleire sjukepleiarar blir verande i regionen når dei er utdanna her. Det er også eit poeng som Arild Ingar Lægred understrekar.

Eldrebolgja

Betere tilgang på sjukepleiarar vil setja kommunane betre i stand til å møte eldrebolgja som no kjem for fallt.

– Eg er veldig heldig som får denne store sjansen

SANDANE (NRK): Eit pilotprosjekt for å få framandspråklege i utdanning og arbeid vekker nasjonal merksemd.

Silje Kristin Guddal
Journalist

SKAL TA FAGBREV: Eden Drar, til venstre og Denait Goitom er glade for sjansen til å ta ei fagutdanning på heimstaden Sandane. – Vi steller pasientar, går på tur, serverar mat og pratar med dei, seier Goitom om arbeidskvardagen.

FOTO: SILJE GUDDAL / NRK

PUBLISERT 05.09.2019

Sjukefråværet aukar mest i Sogn og Fjordane

 Skriv ut side

Per 2. kvartal i 2019 var det samla legemeldte sjukefråværet i Hordaland og Sogn og Fjordane 4,9 prosent.

Sjukefråværet er litt høgare i Hordaland med 4,9 prosent samanlikna med Sogn og Fjordane som har 4,8 prosent.

Nær 700.000 dagsverk gjekk tapt i sjukefråværet i Vestland i 2. kvartal.

NAV Hordaland og NAV Sogn og Fjordane slo seg saman til NAV Vestland frå nyttår, og har sidan gitt ut felles pressemelding om sjukefråværet i dei to fylka. Tala som følgjer er tal for begge fylka samla.

Jobber vi ett år lengre, skapes verdier for 35-40 milliarder kroner

For å holde verdiskapningen og velferdsproduksjonen i gang, er det viktig at seniorene i arbeidslivet utsetter tidspunktet for pensjonering. En fersk rapport fra NyAnalyse og Vivens viser hva samfunnet tjener.

Av Tora Herud, 06.07.2017 12:49

Terje Strøm i NyAnalyse. (Foto Tora Herud)

TAGGER

Arbeidsliv

Juss

Kompetanse

Politikk

Seniorliv

Forskning

Pensjon

Fram i tid, etter 2030, vil det mangle arbeidskraft i mange ulike næringer, og særlig innen helse og omsorg. Det krever at flere fortsetter lenger i arbeid.

LERUM AS

Mangfoldig rekruttering – kvifor det?

Mangfoldig rekruttering, kvifor det?

Arbeidslivskonferansen

2.10.2019

Kjærlig til ekte vare går i arv

Lerum

1907

2019

Kjærlighet til ekte vare går i arv

Lerum

120 årsverk
135 personer

528 mnok
omsetning

50 millioner liter/kg
saft, jus, syltetøy

Kjærlighet til ekte vare går i arv

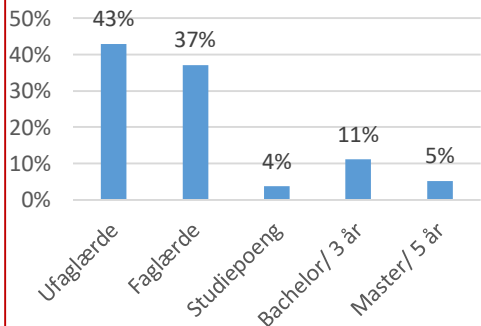

Lerum

Sjukefråvær
2018: **3,1 %**
(1,6+1,5)
2019: 2,8 %

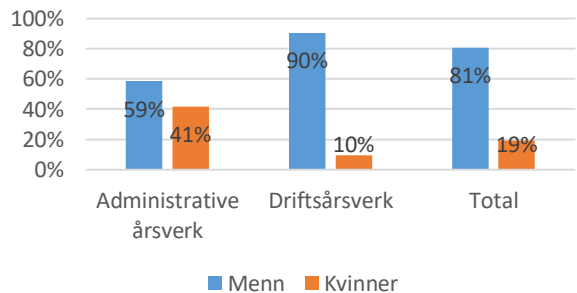
2000	...	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
9,5 %		7,8 %	5,7 %	5,6 %	6,3 %	3,3 %	5,1 %	5,4 %	4,6 %	5,7 %	3,7 %	4,8 %	3,6 %	3,1 %

Fordeling, utdanning %

4 lærlingar

Fordeling, kjønn

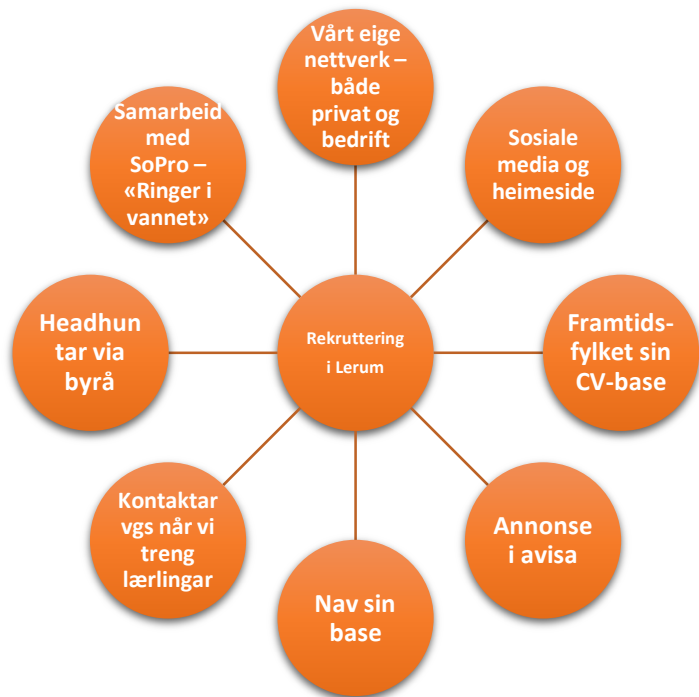

4/5 eigarar er kvinner

3/6 i LG er kvinner

Rekruttering

- Barnehagar
- Grunnskular
- VGS
- Høgskule

- Har tilsett 10 stk. siste året
- 25år - 50 år
- Fagbrev/Ufaglært
- Lokale

36 sommarvikarar i 2019

Døme

Kandidat «Ringer i vannet»

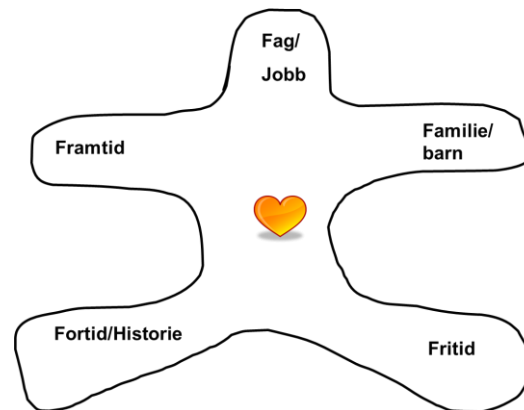
- Kom inn via Sogneprodukt (Kaupanger)
- Praksiskandidat - kompetansebevis
- Fagbrev Industriell matproduksjon
- Velfungerande operatør

Lærlingar

- 4 lærlingar
- Ulike bakgrunnar og forutsetningar
- Variabel oppfølging i forhold til fokus, tid og kunnskap
- Gi folk ein sjanse

Intern rekruttering

- Handlar om å kjenne sine tilsette; kva mål har dei og kva kan dei bidra med?
- Mange døme
- Leiarutvikling/ erfaringsutveksling
- Moglegheit for utvikling og påverkning

I Saftbygda
skal vi lage
verdas
beste smak
av frukt og
bær!

Ekte

Stolt

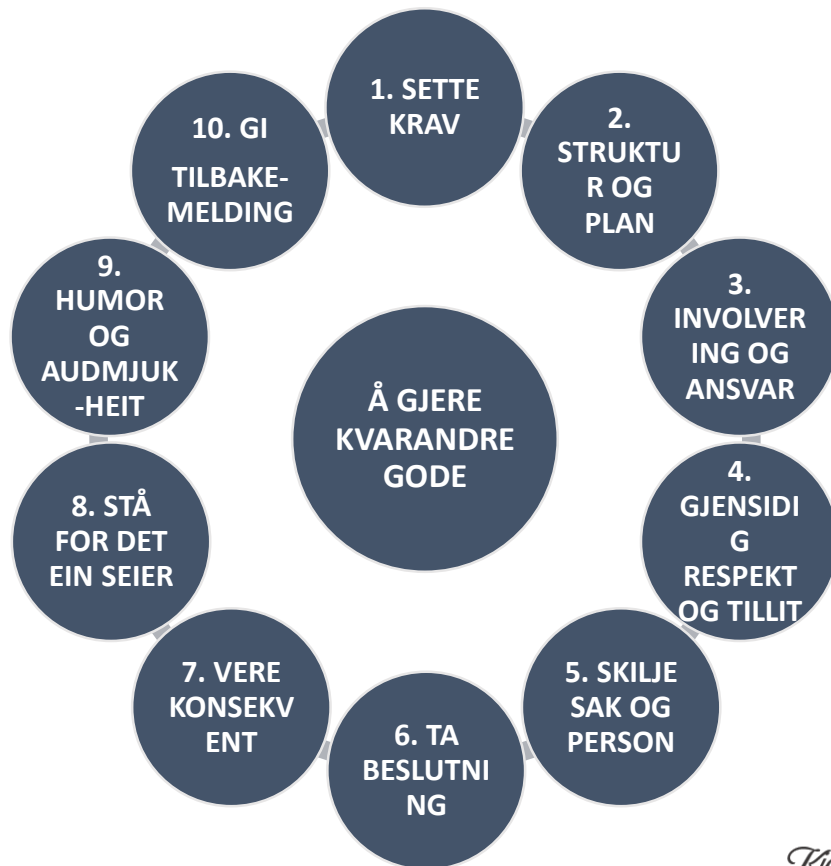
Ærleg

Engasjert

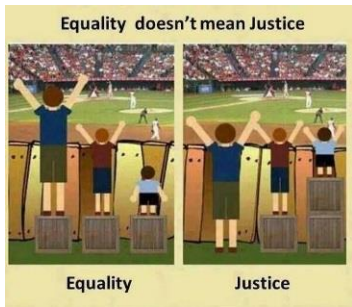

Leiar - «filosofi»

THOUGHT
of the day

A person who feels
appreciated will
always do more
than is expected

Lerum skal vere ein attraktiv og god arbeidsplass

MÅL

Sjukefråvær <4,5%

Minimum 3 lærlingar kvart år

Auke kvinneandel i produksjon

0 skader med fråvær

ARBEIDSGJEVARPOLITIKK

- Tydlege etiske retningslinjer, arbeidsreglement og andre tilhøyrande retningslinjer
- IA-avtale
- Livsfasepolitikk
- Velferdsordningar

LEING

- Filosofi « Å gjere kvarandre gode »
- Verdistyrt som leiarar og organisasjon.
- Praktisere Lerum sine verdiar og krav til leiarskap, styrt av interne og eksterne retningslinjer, lovar og krav.

AKTIVT MEDARBEIDSKAP

- Engasjerte og motiverte tilsette som bidreg til å utvikle Lerum i rett retning.
- Etterleve grunnverdiane ekte, stolt, ærleg og engasjert
- Etterleve Lerum sine retningslinjer innan kvalitet, HMS og andre arbeidsreglement.

MÅLRETTA RESSURSSTYRING

- Ressursbruk og bemanningsutvikling.
- Sikre effektiv og trygg drift.
- Kompetansekartlegging og kompetanseheving

Samarbeid

- **Direkte og tett dialog med tilsette**

- Tillit – kunnskap om alle frávær
- Ærleg – ta dei vanskelege samtalan
  - «kanskje ikkje du kan arbeide her lenger» (Det er ei grense for kor mykje vi kan tilrettelegge)
- Oppfordrar til bruk av EM i dialog med lege istadan for at lege sjukmelder
  - 81 % av korttidsfrávær <16d i 2018 var EM

- **Personalytingar**

- Dekkar 4 behandlingar per år kiropraktor eller fysioterapuet
- MR privat dersom kø
- Subsidiere medlemskap treningscenter 150,- per månad

- **Bedriftshelse 1**

- Godt samarbeid!
- Vernerundar, AMU, Oppfølging sjukefrávær, sjukepleiardag, arbeidsmiljøkartlegging, førstehjelpskurs, fysioterapi osv.

- **NAV**

- Godt samarbeid!
  - Vi er «på» og «direkte»
  - Tidlege dialogmøter
  - Erfaringssamlingar

Og hugs:

ARBEIDSGLEDE

oppstår ikkje av lønn, titlar og frynsegoder - det kjem av to ting;

RESULTAT

å gjere eit godt stykke arbeid som du kan vere stolt av

DET SOSIALE

å ha det godt med dei menneska du arbeidar saman med.

Spørsmål?

PAUSE

Mangfald

- Bedrifter som har ein meir mangfaldig arbeidsstokk skårar betre på inntening og arbeidsmiljø?

Sant eller usant?

DIGITAL ETIKETT

Om å lukkast med rekruttering

VIDEOAR

FILMAR FRÅ ETIKETTBYGDA OG ANNA

NTP

Plan for kompetanse og rekruttering

We are

Avery Dennison NTP

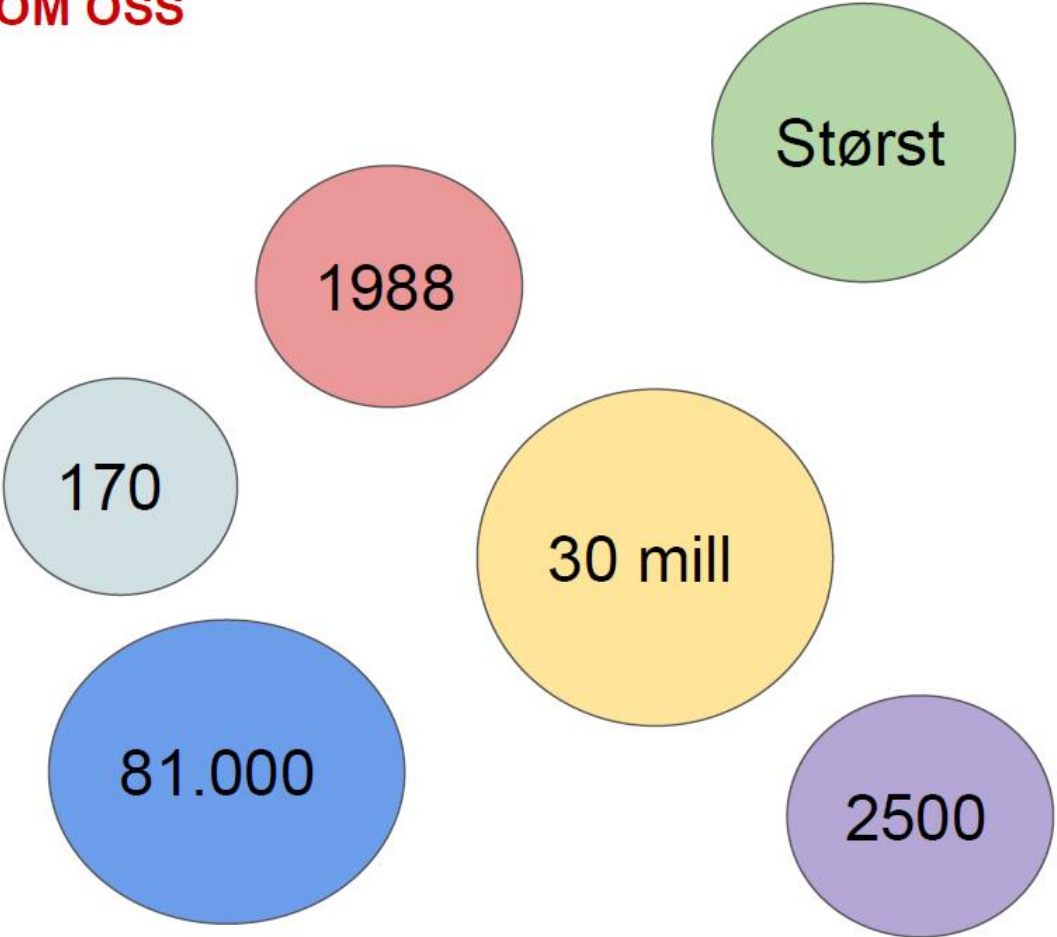
Hilde Røneid
Production Manager

Siv Skulstad
HR Supervisor

LITT OM OSS

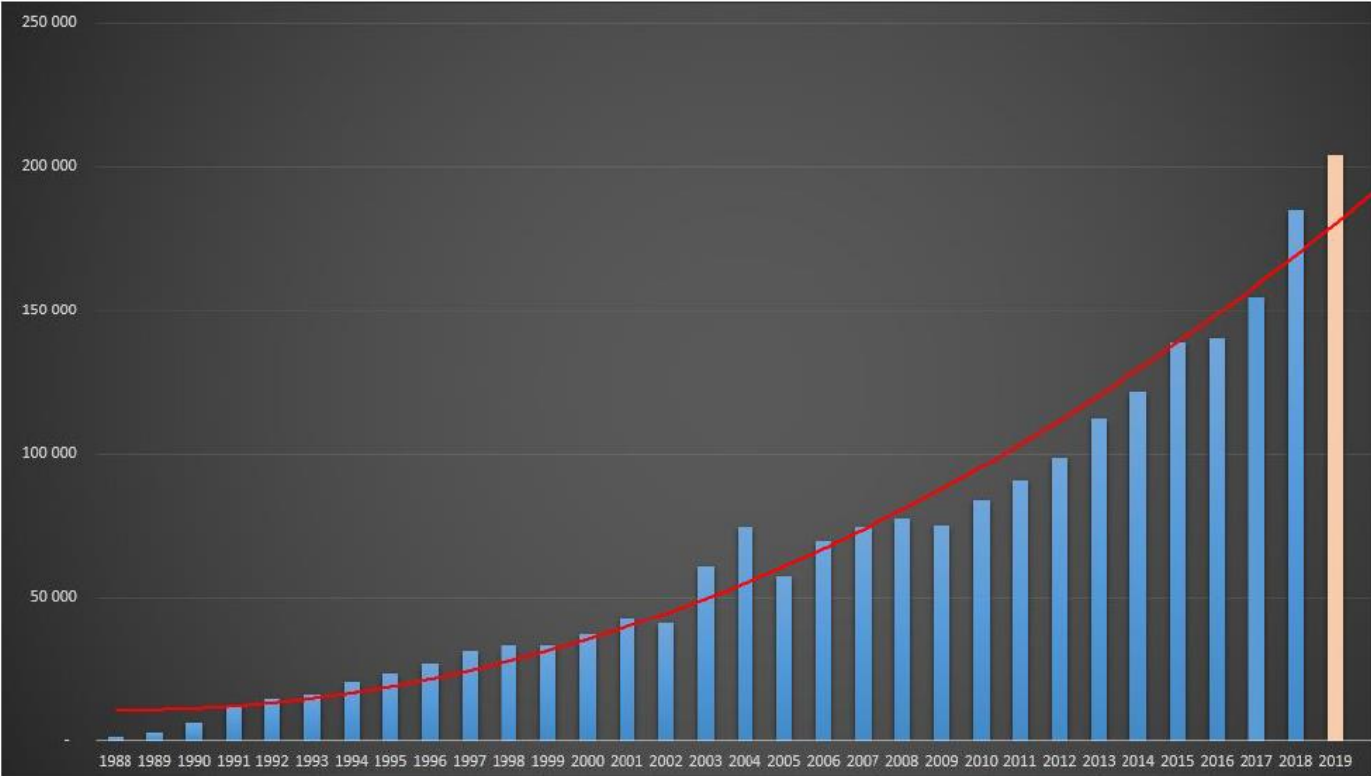

Kvifor i Luster?

- Kunnskap
- Dedikert tilsette
- Samarbeid med lokalsamfunnet

Mykje har skjedd på 30 år

Omsetting 1988-2019

Ny teknologi

- Automasjon
- Elektronikk
- Effektivisering

Fleire tilsette?

- Turnover
- Budsjett
- SWOT

Norway- SWOT ANALYSIS - PEOPLE

Strengths

- Kvalitet
- Lojalitet
- Innovativ

Weaknesses

- Ikkje vore flinke nok til å tilsette for framtida
- Turnover
- Mista Monica

SWOT ANALYSIS

Opportunities

- Utvikling innan automasjon og IT
- Vidare effektivisering i ulike prosessar
- Vekse i markedet

Threats

- Ressursar ved NTP vert brukt for å støtte andre fabrikkar, utvikling kan gå seinare ved NTP
- Nye maskiner - ny opplæring
- Høg konkurranse

Rekruttering

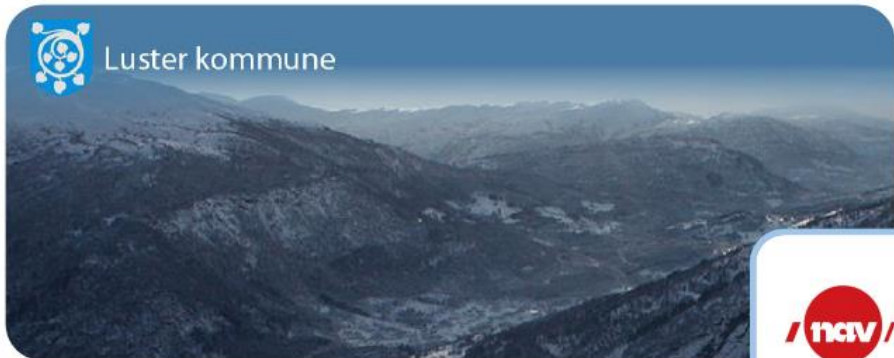
- Vidareutvikling
- Annonse i sosiale medium
- Språk- og arbeidspraksis
- Loop
- Speedintervju
- Lærling

NTP - Med god støtte, veks me saman

Luster kommune

Om Innovasjon Norge

Vi bidrar til nyskaping i næringslivet, utvikling i distriktene og utvikling av konkurransedyktige norske bedrifter. Innovasjon Norge profilerer norsk næringsliv og Norge som reisemål.

Forskningsrådet

SkatteFUNN KAN BIDRA MED FINANSIERING NÅR

- ✓ du skal utvikle en ny eller bedre vare, tjeneste eller produksjonsprosess
- ✓ du har et målrettet og avgrenset prosjekt for å oppnå dette
- ✓ bedriften din har nytte av resultatet

TUSEN TAKK FOR OSS

Retail Branding and
Information Solutions

VIK BYGDE OG SJUKEHEIM

Framandspråklege – egne erfaringar med
inkludering og integrering

Vik kommune

Språkpraksis

'Rekruttering' av framandspråklege

#velkomentilvik

VERDSARV KOMMUNE

Mål..

- Språk
- Integrering og å få seg arbeid
- Å kjenne seg verdsett
- Meistring

NAV tar kontakt..

- Spørsmål om språkpraxisplass til kandidat
  - Har ikkje lyst å sei nei...
    - Samfunnsansvar
    - Ha tru på folk, før det motsatte er bevist
    - Aldring i befolkning--> behov for arbeidskraft
  - ...men det er ein del som må avklarast før det blir JA

Forutsetnader..

- Hjø kandidaten:
  - Positiv haldning
  - Interesse for å lære norsk
  - Vilje til å kommunisere aktivt
  - Forståelse av hovudoppgåva for virksomheten
  - VBS: Interesse i menneske
  - vilje til å bidra til å skape gode øyeblikk for pasientane

Forutsetnader..

- Hjø NAV:
  - Norsk kunnskap.. nyttar det med ein samtale/kartlegging utan tolk??
  - Kven er kandidaten: bakgrunn- utdanning – tidligare arbeid.
  - Avklare interesse for type arbeidspraksis plass

VIKTIG!!

- Ikkje alle eigner seg til språkpraksis i pleie- og omsorgssektor.
- Det er først og fremst i kontakt med personalet ein lærer seg norsk.

Forutsetnader..

- Hjø arbeidsgivar og arbeidsplass:
  - Samfunnsengasjement
  - Medmenneske: interesse i og sjå moglegheita
  - Ynskje om å tilby gode rammer for læring av språk, kultur og samfunn
  - Støtte, rettleie slik at kandidaten blir trygg

– Vekke eller forsterke interesse for faget: gradvis auke av arbeidsoppgåver—gje utfordringar

Vær sikker på at kandidaten forstår arbeidsoppgåve:

- Gjerne skriftleg og veldig konkret
- Be kandidaten om å gjenfortelle for å sjekke om informasjon er forstått

Utfordringar:

- Personalet er skeptisk ?
- God informasjon!
- Vise til gode eksempel
- Ha og tørr å gje uttrykk for å ha tru på dette
- Personale som ser feil, snakkar negativt om..
- Allier deg
- Illusjon å få alle med frå dag 1..., ..

Avslutning

- Mange som trenger praksisplass eller andre som har behov for tilrettelegging for å koma seg i arbeid.. Også nokre som ikkje kjem gjennom NAV..
- Elevar og studentar MÅ få plass til praksisperiodane sine.
- Kven skal me sei ja eller nei til..?

- Mykje organisering og tilrettelegging
  - Alle skal føle seg i varetatt og oppleve læring og meistring.
  - Mentormidlar?

- Alle bør prøve å bidra om samfunnet skal fungere framover..

Det er givande og kjekt, spesielt når ein ser at resultata er gode!

LUNSJ
TILBAKE 12.45

WWW.NAV.NO/KURSWEBINAR

Inkludering

Kva er viktig når ein skal lukkast med inkludering?

- 1) Å ha gode rutinar for opplæring
- 2) Å ha gode system for oppfølging og støtte
- 3) Å ha eit inkluderande arbeidsmiljø

Arbeidstrening

- Du er arbeidsgjevar og skal tilsette. I bunken over søkjarar er det ein som er heilt arbeidsledig og ein som er på arbeidstrening. Kven av dei hamnar oftast bakerst i bunken?
  - 1) Søkjaren som er heilt arbeidsledig
  - 2) Søkjaren som er på arbeidstrening

TIDE BUSS

Samarbeid om fagopplæring og jobb

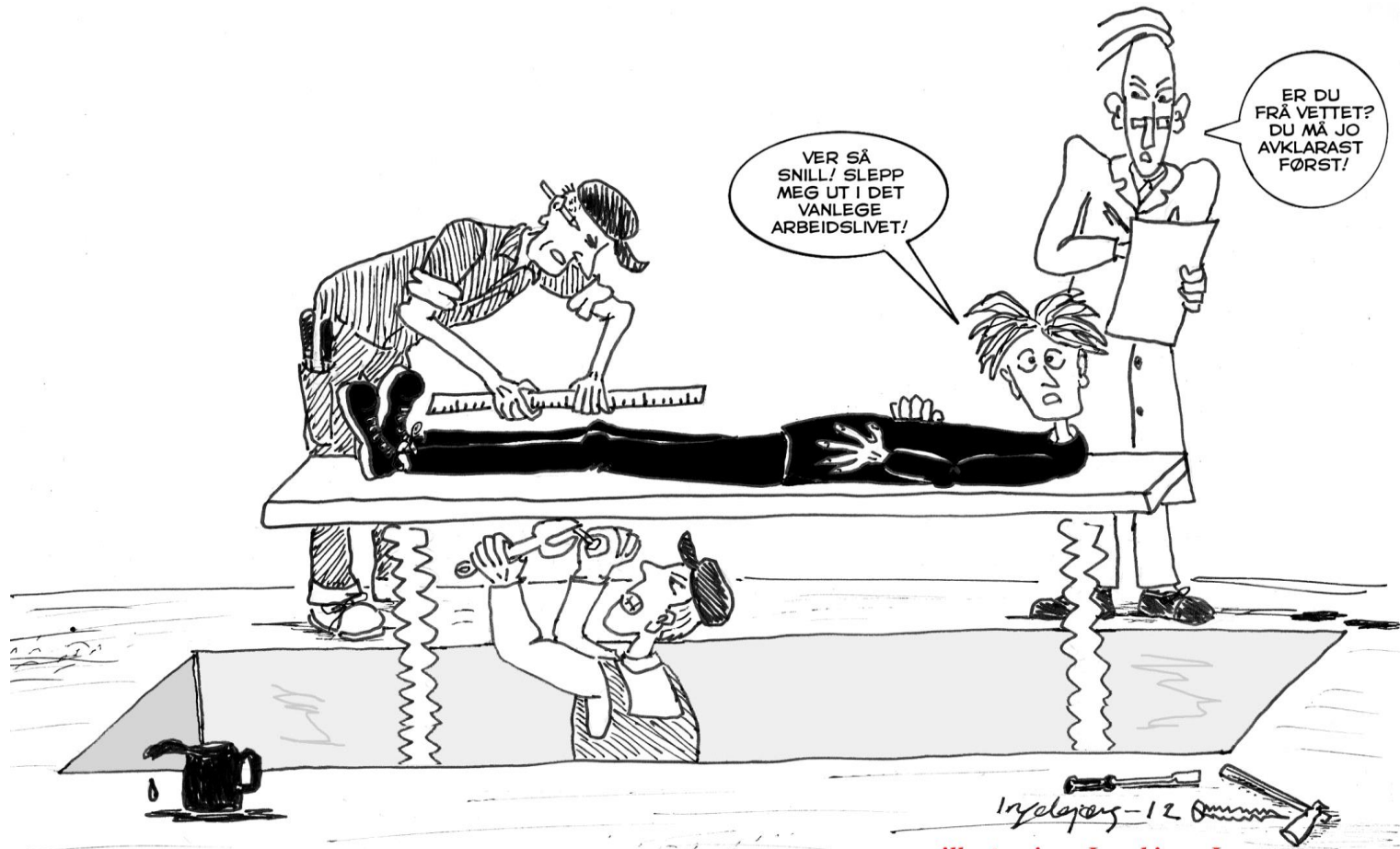

NAV

Mentor på arbeidsplassen

Mentor på arbeidsplassen

Mentor som *naturlig bistand* –
faglig og sosial inkludering på
arbeidsplassen

*Å vere mentor er svært
meningsfylt.*

*Det gir nye perspektiv i
jobben!*

*Som mentor vart eg
fagleg oppdatert*

Å nytte metor avlastar arbeidsgjevar.

Mentor vart ein inkluderingsentusiast!

Viser at hjå oss tek vi vare på kvarandre.

*Å sende mentorer på kurs det var nytt.
Og veldig positivt. Det må vi fortsette med*

Eg hadde ein som heia på meg.

Det var godt å ha ein mentor, ein som spiste lunsj med meg.

Eg hadde ein eg kunne spørje når eg lurte.

Eg hadde ein ven på jobb, det gjorde det enklare i starten.

Mentor passa på at eg skjerpa meg.... At eg kom tidsnok for eksempel..

Det var sånn passe mykje NAV.

HELSE FØRDE/IPS

Jobbstøtte for personer med psykiske
helseutfordringer

Jobbstøtte Sogn (IPS)

metoderettleiar Ingrid Hjelle

jobbspesialist Øyvind Åsarmoen Møller

jobbspesialist Andreas Helle

Eit samarbeidsprosjekt mellom NAV og Helse Førde

Jobbstøtte Sogn, start 1. februar 2018

**Kommunane Leikanger, Vik, Sogndal, Luster, Årdal, Aurland, Lærdal og
Balestrand**

IPS (Individual Placement and Support)

- Den tenesta som på verdsbasis gir best resultat på å integrere jobbsøkarar med psykiske helseplager/rusplager i arbeidslivet
- Jobbstøtte Nordfjord og Sogn arbeider etter IPS metodikken og er underlagt årlege evalueringar frå Helsedirektoratet

Organisering

- 2 jobbspesialistar ved Indre Sogn psykiatrisenter
- 1 felles metoderettleiar (delt med Jobbstøtte Nordfjord)
- Vi er fast medlem av behandlingsteam v/ISP
- Regelmessig samarbeid og kontakt med NAV

Jobbstøtte og behandling

- Kjernen i IPS er å integrere jobbstøtte og behandling
- Vi hjelper alle pasientar ved Rutlin som ønsker ordinært lønna arbeid
- I tillegg til jobbspesialist skal alle ha ein behandlar og ein NAV rettleiar

Kranførar   Kyrkjetenar   Malar
Butikkmedarbeidar   Reinhaldar
Fiskar   Pleieassistent   Kokk   Hjelpepleiar
Gravemaskinførar   Driftsassistent
Taxisjåfør   Logistikkmedarbeidar
Produksjonsmedarbeidar   Støttekontakt
Gartnar   Avløysar   Fysioterapeut
Kontormedarbeidar   Miljøterapeut
Bilpleiar   Vaktmester   Matros   Mekanikar
Cafémedarbeidar   Seljar   Servitør

Av totalt 108 stillingar var:

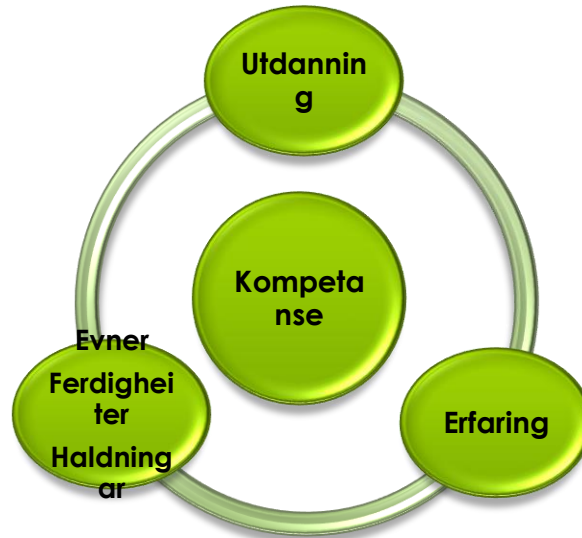
- 19 av stillingane var utlyst
- 77 av stillingane i privat næringsliv
- 15 arbeidsgjevarar har fått lønstilskot
- Snitt stillingsprosent rundt 60%
- Unntaksvis bruk av arbeidstrening eller praksisplass

Kva må til for å lukkast

- Motiverte jobbsøkarar
- Identifisere yrkesinteresse og kompetanse
- Hyppig besøk hos arbeidsgjevarar
- God dialog med behandlar og NAV rettleiar undervegs
- Tett oppfølging etter jobbstart både av arbeidstakar og arbeidsgjevar

Jobbstøtte Sogn – ein leverandør av kompetent arbeidskraft

PAUSE

Trivsel

Kva er viktigast for at me trivst på jobb?

1. KAFFI og godt humør
2. Flinke LEIARAR
3. Organisering av ARBEIDET

TOLER DE MEG? NY PÅ ARBEIDSPLASSEN

Trude Os, psykologspesialist

Tåler de meg? Ny på arbeidsplassen

ARBEIDSLIVSKONFERANSEN 02.10.19

TRUDE OS, PSYKOLOGSPESIALIST

Årsaker til utanforskap

«psykiske helseproblemer, ensomhet, rus- og alkoholproblemer, fattigdom, manglende inkludering, omsorgssvikt, frafall i videregående opplæring, langvarig sykefravær, nedsatt funksjonsevne, mobbing og arbeidsledighet»

IDÉHEFTE «Fra utenforskap til inkludering», KS 2016

Kvifor er det så vanskeleg å
komme tilbake i arbeid
igjen?

Hinder

YTRE FORHOLD

- Kompetansekrav
- Ansvar
- Manglande fleksibilitet i arbeidsoppgåver og tid
- Reglar hos NAV
- Tidsbruk i helsevesenet
- Tanke om at ein må bli frisk nok først

INDRE FORHOLD

- Konsentrasjonsvanskar
- Vanskar med å fullføre ting
- Gløymer
- Søv dårleg
- Lågt energinivå
- Motivasjonsproblem
- Snakker seg sjølv ned
- Skam

Årsaker til utanforskap

«psykiske helseproblemer, ensomhet, rus- og alkoholproblemer, fattigdom, manglende inkludering, omsorgssvikt, frafall i videregående opplæring, langvarig sykefravær, nedsatt funksjonsevne, mobbing og arbeidsledighet»

IDÉHEFTE «Fra utenforskap til inkludering», KS 2016

Definisjon

«**Skam** er en sterkt ubehagelig følelse av å ha vist en nedverdiggende side av seg selv, og dermed avslørt seg selv som et mislykket, udugelig eller umoralsk individ.»

Det store norske leksikon, www.dnl.no

«Skam oppstår når egne handlinger er et brudd med egne eller samfunnets idealer eller forventninger»

Oda Rygh, Tidsskr Nor Legeforen 2017;137: 584

Skam – konsekvens

Kva fjerner skam?

Snakke om

Aksept

«Vi tåler deg og dine behov»

Kva treng personen frå arbeidsplassen?

- Leiarar med relasjonelt mot
  - Tør å spørje – fokus på at du har behov for vedkommande på jobb
  - Ver ein leiar det er ok å snakke med – ver ein del av miljøet
  - La den tilsette vere i førarsetet – jobb som meistringsarena
  - Lag trygge rammer!
- Godt arbeidsmiljø
  - Alle opplever seg inkludert, sett og viktige for verksemda
  - Opne prosessar
  - Positive tankar om kollegaer – tillit framfor mistillit

NAV SOGNDAL OG LEIKANGER

NAV – ein viktig samarbeidspart

NAV

Ein viktig samarbeidspart

02.10.19 // Jonas Førde

NAV Region Sogn

- NAV Vestland frå 01.01.19
- 9 regionar
- NAV Region Sogn – 6 kontor frå 01.01.20

Struktur

NAV Sogndal
Regionskontor

NAV Luster

NAV Årdal

NAV Vik

NAV Lærdal

NAV Aurland

« ...altså, det er fryktelig mye bra med NAV, men de famler fremdeles litt med hvordan de skal bli mer bedriftsorienterte... »

■ 45 24 40 30

Visjon

- Vi gjev mennesker moglegheiter

Fortvila?

Kven er den beste arbeidstakaren?

Kva kan vi tilby?

- Ulike verktøy i kassen
- Skal snakke om to av dei mest brukte

Arbeidstrening

- Mange ønsker å tilby
- Får prøve seg ut i arbeidslivet
- Gjev ikkje så gode resultat som ønska

Midlertidig lønstilskot

- Prioritert frå sentralt hald
- Har veldig god effekt på resultatet
- Folk får vere i jobb

«Kaffihjelpen»

- Kven ryddar på lunsjrom?
- Kokar kaffi til møter?
- Vatnar blomar?
- Tenk om nokon kunne fått sjansen til det

NAV Arbeidslivssenter Vestland

- Ny organisering
  - Samanslåing av 2 senter til 1
  - 3 avdelingar og 9 regionar
- Ny IA-avtale
  - Alle bedrifter er IA-bedrifter
  - Førebyggjande arbeidsmiljø – ned 10 % i sjukefråværet.
  - Indiviretta tiltak mot langvarige og hyppige sjukefråvær – ekspertbistand
  - Bransjeprogram i 7 bransjar

SOGN NÆRING

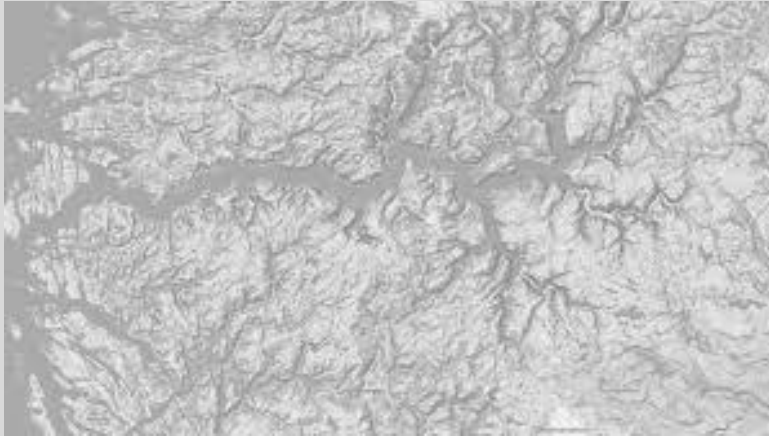
Sogn – kva no?

**SOGN
KVA NO?**

Me har alt i Sogn

- **Kortreist**
  - **Bygge kortreist kompetanse**
  - **Bruk kortreist kompetanse**
  - **Lokalstoltheit**

- **Regionalt samarbeid**
  - **Regional identitet og merkevare**
  - **Framsnakking**
  - **Samarbeid på tvers av bransjar og kommunegrenser**

Vekst – Eit luksusproblem

- **Utfordringar**
  - Unge trekker mot byane
  - Synkende folketal
  - Eldrebølga
  - Krav til «ny» kompetanse

- **Potensiale**
  - «Alle» vil til Sogn
  - Verdas finaste arbeidsplass
  - Vekst i næringslivet
  - Vilje til satsing

- **Me har bruk for alle som vil og kan**
  - Inkluderande arbeidsliv
  - Inkluderande lokalsamfunn
  - Skape felles kultur og aksept for inkludering
- **Lærebedrifter**
- **Skape eit samla næringsliv**
  - «Integrere» tilflyttarar
  - Grunder / eksisterande verksemder
- **Samarbeid mellom kommune og næringsliv**
  - Krev eit samordna næringsliv

- **Dette er viktig! - Me MÅ lukkast**
- **Mykje er på plass, det er berre gjere jobben**
- **Kampen står om de beste folka**

- **Regionrådet sitt Sogn for alle sammen med kolleger i hele Sogn**

- **Sogn Næring er eit universalverktøy**
  - **Tett kontakt med næringslivet**
  - **Brubyggjar og døropnar**
  - **Tilpassa behova**

**SOGN
KVA NO?**

JENS BREKKE

Oppsummering

Takk for i dag og vel heim

Lykke til med inkluderinga og rekrutteringa!

TAKK FOR I DAG